

Giving and Volunteering in the Netherlands

Proefschriften over vrijwilligerswerk verschijnen niet al te frequent in Nederland. Een kleine zoekactie in de catalogus van de Koninklijke Bibliotheek levert welgeteld vijf voorbeelden op. Aan de namen van Nandrum (1995), Bruyn-Hundt (1996), Lindeman (1996), Meijs (1997) en Wiggers (2003) kan nu ook die van de socioloog René Bekkers worden toegevoegd.

Boekbespreking

Mark Franken

In *Giving and Volunteering in the Netherlands* onderzoekt hij prosociaal gedrag: het geven van geld aan goede doelen, het geven van bloed of organen en het geven van tijd in de vorm van vrijwilligerswerk. Prosociaal gedrag vraagt een persoonlijk offer van de gever. De opbrengsten van dit 'offer' dienen bestemd te zijn voor groepen burgers of de samenleving in zijn geheel.

Het proefschrift bestaat in feite uit vijf deelstudies. Bekkers heeft concept-versies van een aantal van deze deelstudies al eerder gepubliceerd. Ze zijn onder andere te raadplegen via <http://www.fss.uu.nl/soc/homes/bekkers/>. De onderzoeken zijn gebaseerd op gegevens afkomstig uit de Familie-enquête van de Nederlandse Bevolking 2000 (FNB 2000), een landelijke huishoudenenquête die onder 1587 Nederlanders is gehouden.

De eerste studie, 'Wie geeft wat en waarom? Een quasi-experimenteel onderzoek naar sociale dilemma's', geeft de resultaten van een experiment weer, waarbij respondenten acht hypothetische geefsituaties beoordelen. Op basis van deze resultaten concludeert Bekkers dat mensen eerder bereid zijn tijd of geld te geven, naarmate de relatie met degene die het verzoek doet hechter is. De twee volgende studies, 'Anonieme giften, persoonlijke beslissingen, sociale achtergronden' en 'Deelname aan vrijwillige verenigingen: een kwestie van hulpbronnen, persoonlijkheid of allebei?', leveren eensluidende bevindingen op. Zowel anonieme giften als lidmaatschap en vrijwilligerswerk in verenigingen blijken vooral samen te hangen met sociale omstandigheden van de gevers. Een hoger opleidingsniveau bijvoorbeeld vergroot de kans op prosociaal gedrag.

In 'Verschuivende achtergronden van verenigingsparticipatie in Nederland' vergelijkt Bekkers de kenmer-

ken van leden van verzulde en seculiere organisaties met elkaar. In 'De intergenerationele overdracht van vrijwilligerswerk' ten slotte, bestudeert hij de invloed van ouders op het vrijwilligerswerk van hun kinderen. Als rode draad loopt door deze vijf studies de centrale probleemstelling van het proefschrift: in hoeverre wordt geefgedrag bepaald door persoonlijkheidskenmerken dan wel door de sociale omstandigheden waarin mensen leven. De conclusies van Bekkers laten aan duidelijkheid niets te wensen over. Slechts dertig procent van de verschillen in geefgedrag worden verklaard door persoonlijkheidskenmerken als emotionele betrokkenheid bij anderen en een altruïstische instelling. Sociale omstandigheden als opleidingsniveau, de mate waarin men deel uitmaakt van een religieuze gemeenschap en de grootte van de woonplaats bepalen zeventig procent van de verschillen. De meeste mensen raken via hun sociale netwerk als donateur of vrijwilliger betrokken bij maatschappelijke organisaties. Sociale druk, bijvoorbeeld in de vorm van onuitgesproken verwachtingen vanuit de sociale omgeving, speelt hierbij een belangrijke rol.

De uitkomsten van dit proefschrift sluiten daarmee aan bij de resultaten uit andere onderzoeken als bijvoorbeeld 'Geven in Nederland' (Schuyt, 2003). Bijna de helft van de erin ondervraagde vrijwilligers geeft als reden waarom zij vrijwilligerswerk zijn gaan doen, aan dat zij er via hun sociale netwerk voor 'gevraagd' zijn.

René Bekkers; *Giving and Volunteering in the Netherlands; Sociological and Psychological Perspectives*; Utrecht, 2004; ISBN 90-393-3795-0.